

SISTEMA ELECTORAL

- Funcions SENTIT ESTRICTE
- PRODUIR REPRESENTACIÓ
- PRODUIR GOVERN
- PRODUIR LEGITIMACIÓ

FUNCIONS Sentit AMPLE:

- GENERAR participació:
- Expressar en vots les preferències polítiques, elegir entre programes diferents, exercir influència política
- Produir representació:
- seleccionar i triar èlits polítiques i llurs líders, atorgar un mandat representatiu fonamentat sobre una base electiva, reflectir el pluralisme polític al si de les institucions polítiques
- Proporcionar govern:
- crear un suport polític què cree govern, crear una oposició parlamentària què controle el govern, establir l'orientació general de les polítiques publiques
- Oferir legitimació:
- contribuir a la socialització política i a la formació de la cultura política de l'electorat, establir comunicació política mitjançant la interacció entre opinió pública i èlit política, legitimar el sistema polític, el sistema de partits i el govern.

Conseqüències del sistema

electoral

- **Filtre** entre la voluntat popular i les cambres, què de vegades fa que no represente milimètricament aquesta. Recorta la capacitat representativa del Parlament
- **Al servei de què ?** De l'*establishment* (per al relleu d'èlits). En situacions de trànsit d'una democràcia imperfecta a un altra de perfecta, o d'un règim no democràtic a un altre que sí ho és, retarda els efectes per a que les oligarquies anteriors (franquistes) tinguin temps d'adaptar-se suaument.
- Justifica el sistema actual què gira al voltant de les províncies, però no a les CCAA, solament en els senadors territorials). Model del passat, la xarxa caciquil provincial, que fou efectiva per a l'UCD.

Procés d'elaboració del sistema electoral

- Llei 1/1977 , de 4 de gener, de Reforma Política; representació proporcional corregida (Congrés), majoritària (Senat): consens reformista marc d'eleccions del 1979 i 1982.
- CE: arts. 68 i 69 desenvolupats per LOREG 1985 (sense modificacions substancials).
- Pacte per a la renovació d'èlits

COMPONENTS SISTEMA ELECTORAL

■ Circumscripció electoral.

- Sol coincidir circumscripció uninominal (més propera a l'elector però més clientelar- Gerrymandering-, localista i impedeix la representació de les minories) i sistema majoritari. I el pluri-nominal (el contrari) amb sistema proporcional.

■ Forma de la candidatura

- Crea els lligams entre votants i candidats, unipersonal (lligada a sistema majoritari) o de llista (proporcional). Les llistes obertes i desbloquejades afavoreixen la competència intra-partidista i disminueixen el poder de l'organització.

■ Estructura del vot

■ Tanca legal

■ Fòrmula electoral

Gobernavilitat i representativitat

- **Circumscripció electoral:** província (històrica però poc representativa demogràficament)
- **Tamany reduït Cambres** (350 diputats sobre 400, i 208 senadors elegits directament. Art. 162. 1 i 165 LOREG)
- **Mínim inicial per circumscripció:** dos diputats (102) i quatre senadors.
- **Tanca legal:** 3% vve en cada circumscripció. Poderós corrector de la proporcionalitat a les circumscripcions grans.

Governabilitat i representativitat

- Tipus de candidatura i procediments de votació associats: llista completa, tancada i bloquejada (Congrés), i llista oberta mitjançant *panachage* (Senat).
- Fòrmula de conversió de vots (regla D'Hont): sobre-representa els partits majoritaris
-EFECTE: la COMBINACIÓ dels sis elements corregeix el principi de representació proporcional aparentment adoptat pel art. 68 CE, fent-ho majoritari.

Sistema electoral i sistema de partits

- Beneficia als més votats
- Infra-representa als mitjans i petits amb vot dispers
- No perjudica als nacionalismes conservadors
- EFECTE: influeix en la formació de Governos (redueix la fragmentació parlamentària i crea majories manufacturades)

Altres factors sobre el sistema de partits

- Vot estratègic, útil o sofisticat (Duverger)

20 ANYS DESPRÉS...

- Transició democràtica: va retirar els micro-partits del debat, sense excloure nacionalistes i regionalistes. Legitimitat i governabilitat.
- Efectes: tendència al bipartidisme suavitzat per nacionalismes, governs monocolors amb recolzament mitjà del 40%, valor desigual del vot en dos nivells (circumscripció/població, i candidatures/ escons)

Valor desigual del vot en dos nivells

- NIVELLS DE DESIGUALTAT:
- 1. població/ escons: Desequilibri entre el nombre de escons assignats a cada circumscripció i el nombre d'electors inscrits.
- 2. vots/escons: Desequilibri entre el percentatge de vots i d'escons d'un partit polític.

- CAUSA: Es parteix d'un nombre mínim, les províncies sobre-representades amb el temps s'han despoblat intensificant la desigualtat en la representació (*malapportionment* o prorratig esbiaixat)

Efectes bonificadors i penalitzadors

- Factor clau, el DISTRICTAL (Rae, Taageper, Shugart i Lijphart): A mesura que augmenta el tamany del districte, s'incrementa la proporcionalitat, i per tant la fragmentació. Varia la qualitat de la representació.
- (6,7 escons per circumscripció, molt baix).
- Distorsiona més en aplicar-se el sistema actual de conversió de vots en escons en circumscripcions de menys de 6 escons (si són 2 o 3 se reparteixen entre els partits majoritaris sistemàticament).
- RESULTAT: El 32,4% dels electors pot determinar la orientació política de la meitat dels 350 escons (39 circumscripcions més petites, de menys de 8 escons)

Nombre d'escons

- Subsistemes electorals d'A.Penadés: majoritari (1-5 escons), proporcional corregit (6-9), proporcional (més de 10)
- Circumscripcions de 3: Ávila, Cuenca, Guadalajara, Huesca, Palencia, Segovia, Teruel, Soria i Zamora
- Menys de 7: 34 circumscripcions què representen el 30,9% dels inscrits i reparteixen 40% dels escons.

-
- Garantir la representació de minories política, culturals (Líban: cada càrrec, una facció religiosa entre musulmans i cristians), utilitarista (Bentham, Mill)
 - Exem. En Ceuta i Melilla tenen un diputat cadascuna sense importar població.

Sistema proporcional corregit

- Alta possibilitat de que qualsevol partit tingués representació perquè hi han moltes províncies, però com la majoria trien pocs, sols poden optar els partits grans
- Madrid, Barcelona, València, Sevilla, Málaga, Alacant.
- A les comunitats històriques el sistema de partits és diferent.
- Reformes en sistemes multi-partidistes: Sistema més proporcional i un col·legi nacional de restes (Itàlia actualment).

EFECTES PERVERSOS DEL SISTEMA ELECTORAL

- El nombre de diputats és petit per a la població, i poc representatiu fins 400 (CE).
- Divisió per províncies és tan petita que no ofereix gama representativa
- El sistema de llistes tancades i bloquejades són vot cec al partit
- La combinació dels tres efectes és demoledora per al pluralisme

ALTERNATIVES

- El debat sobre la proporcionalitat es va reobrir rere 1993 i 1996, pel paper de bardissa jugat pels nacionalismes.
- La CE és rígida o super-rígida (qüestions electorals)

Proposta dins del marc constitucional:

- - més majoritari, no reduirien la potencialitat dels nacionalistes.
- -modificar conjuntament el tamany de la cambra i reduir el mínim per circumscripció a 1 escó, i el canvi de la regla D'Hont per altra de més proporcional, com ara la Saint-Lague.

ALTERNATIVES II

Propostes amb reforma constitucional:

- Els anteriors criteris, més la divisió interna de les actuals circumscripcions electorals.
- Assignació escons en dos fases: una entre províncies amb la regla D'Hont i les restes entre CCAA amb una regla proporcional.
- Comissió de Reforma AVUI: regla Saint Lague, augmentar a 400, i els nous 50 repartir-los en un col·legi electoral nou d'àmbit estatal.

Altres: el tipus de candidatura i la forma d'expressió del vot (com al Senat), no evita la oligarquització dels partits. Cultura política.

ELECCIONS MUNICIPALS

- Ajuntaments:
- Circumscripció única el municipi. Entre 7 i 25 regidors (250-100.000 residents). 5% vve a la circumscripció. Llistes completes, tancades i bloquejades. Fòrmula D'Hont.
- Elecció de l'Alcalde entre els caps de llista de partits amb representació, per majoria absoluta dels regidors, o la més votada en segona instància. < de 25 llistes obertes i vot múltiple.
- < de 25 concells oberts, elecció directa

ALTERNATIVES III

- DEBAT ACTUAL: Sobre les suposades bondats del sistema majoritari a les municipals (alcalde del partit més votat)
- Anglaterra i EUA: descansa sobre un esquema diferent perquè la dispersió de partits és distinta perquè no hi ha sistema de llistes bloquejades i tancades i el nombre de diputats és major.
- La circumscripció uninominal, sí és molt representativa perquè en ser districtes petits la població és molt homogènia, i el candidat sí respon a les seues reivindicacions.
- Quan s'apliquen al seu context i amb llurs condicionants, no tenen perquè ser menys representatius.
- Però a Espanya caldria que s'adoptaren tots els paràmetres, i sols podria aplicar-se amb resultats a municipis petits.

ELECCIONS MUNICIPALS II

■ Diputacions:

- Sistema què deriva del caciquisme provincial.
Criteri de verticalitat de dalt a baix.
- El vot popular té dues manifestacions: una elegeix directament els regidors, dos indirectament a alcaldes, diputats i president Diputació.
- Molt majoritari perquè, a més regidors concentrats d'un partit a un partit judicial, més diputats d'eixe partit
- L'alcalde retalla l'autonomia local en matisar la decisió popular (abans els triava el Governador)

ELECCIONS MUNICIPALS IV

- Circumscripció, el partit judicial. Forqueta de 25 diputats (< 500.001 hab) a 51 (<3.500.00 hab)
- El nombre diputats se distribueix entre el nombre de partits judicials de la província, de forma proporcional a la població, amb dos límits: un mín. 1 dip i màx. de 3/5 del nombre total de dip. prov.
- La suma de vots de tots els municipis dins de cada partit judicial a les candidatures amb representació a eixos ajuntaments. I es distribueix el nombre de dip. entre les candidatures mitjançant la regla d'Hont.
- Són els partits qui decideixen qui serà designat diputat pel seu partit. Per la seua banda, els diputats elegeixen el President de la Diputació per majoria absoluta, o per majoria simple en segona votació.

-
- A les CCAA uni-provincials, les Diputacions Provincials resten subsumides.
 - Al País Basc, les Juntes Generals de cada província són elegides directament, simultàniament als ajuntaments (perquè la seua legitimitat i capacitat política és major i data del s.XIII).
 - Els cabildos insulars canaris (origen castellà, colonial) són elegits directament.
 - Consells insulars balears s'integren per diputats autonòmics.

ELECCIONS AUTONÓMIQUES

- Art 152 pacte autonòmic de 1981 va interpretar – 147.2- la possibilitat d'assemblees legislatives per al 143, a més del 151 què sí tenien capacitat *legisferent*.
- Diversitat de sistemes electorals: tots tenen la circumscripció provincial (tot i que la CE permet la comarca, *vegueria* a Catalunya amb Maragall)
- Comunitats uni-provincials amb 3 circumscripcions (Asturias), 5 (Murcia) per conveniència (equilibri d'Oviedo, i Cartagena cantonalisme)

ELECCIONS AUTONÒMIQUES

- Nombre d'escons molt variable segons població (135 a Catalunya a 33 de La Rioja), i segons valor en vots (des de 6.000 a 45.000 vots).
- Fòrmula D'Hont. Idèntic sistema de llistes i vot.
- Les primeres eleccions autonòmiques varen ser al 1983, coincidint amb les municipals.
- La capacitat de dissolució anticipada és limitada

FIN

-
- Ratio de representativitat a C.V. catastròfic
 - 5% és autonòmic encara que la circumscripció és la província.
 - Desproporció segons partits: PSOE 25.000 a IU 50.000

ELECCIONS EUROPEES

Fòrmules majoritàries

- Majoria relativa
- Majoria absoluta
- Vot alternatiu
- Vot limitat
- Vot únic intransferible
- Vot acumulatiu
- Vot fraccionat o per puntuacio

Fòrmules proporcionals

- Vot únic transferible
- Resta del major
- Mitjana més elevada:
 - Regla d'Hondt
 - Saint-Lagüe
 - Saint- Lagüe modificat
 - Danesa